

<div style="border: 1px solid black; border-radius: 50%; width: 60px; height: 60px; display: flex; align-items: center; justify-content: center; margin: 0 auto;"> <div style="text-align: center;"> <p>مهر</p> <p>آموزشگاه</p> </div> </div>		باسمه تعالی														
		سوالات: علوم و فنون ادبی ۱		نوبت امتحانی: دی ماه												
		تاریخ امتحان: ۱۱/۱۰/۱۱		نام و نام خانوادگی:												
		مدت امتحان: ۷۰ دقیقه		تعداد سوالات: ۲۰												
رشته: انسانی		پایه: دهم														
بارم	سوالات			ردیف												
	تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی (۴ نمره)															
۰/۷۵	<p>جاهای خالی را با واژگان مناسب، پر کنید.</p> <p>الف) آثار برجامانده زبان فارسی باستان، فرمان‌ها و نامه‌های شاهان هخامنشی به خط ..... نوشته شده است.</p> <p>ب) هر چیزی که ذهن ما را به پویایی درآورد ..... است.</p> <p>ج) رایج‌ترین انواع شعر فارسی در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم به سه بخش حماسی، ..... و غنایی تقسیم می‌شود.</p>			۱												
۰/۷۵	<p>درستی یا نادرستی عبارات زیر را مشخص نمایید.</p> <p>الف) قرن چهارم، دوره طلایی همراه با شکوفایی روح ایرانی بود که با دانشمند بزرگی چون ابوعلی سینا شروع شد و با شاعر بی‌نظیری مانند فردوسی ادامه یافت. ( )</p> <p>ب) رودکی و شهید بلخی، دو شاعر مشهور، به ادبیات تعلیمی قوت و استحکام بخشیدند. ( )</p> <p>ج) موضوع کتاب شاهنامه ابومنصوری تاریخ گذشته ایران است. ( )</p>			۲												
۰/۲۵	<p>با توجه به متن زیر از نظر تاریخ بلعمی، در همه گزینه‌ها به جز گزینه ..... به ویژگی نثر قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم اشاره شده است.</p> <p>«گودرز شاد شد و بر کیخسرو آفرین کرد و گفت پادشاهی و فرمان شما را و بندگی ما را، چون روز دیگر ببود، کیخسرو سپاه کرد و گفت چاره نیست تا کینه از افراسیاب بکشم.»</p> <p>الف) سادگی و روانی (ب) به دور بودن از اصطلاحات علمی</p> <p>ج) افزایش کاربرد لغات عربی (د) توجه به موضوع حماسی</p>			۳												
۱	<p>هر یک از موارد گروه «الف» در جدول زیر مربوط به کدام یک از شخصیت‌های گروه «ب» است؟ (دو مورد اضافی است)</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 50%; text-align: center;">«الف»</th> <th style="width: 50%; text-align: center;">«ب»</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">پدر شعر فارسی</td> <td style="text-align: center;">محمد ابن جریر طبری</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">سرودن قصیده تمام و کمال با موضوع اندرزی</td> <td style="text-align: center;">عنصری</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">تفسیر طبری</td> <td style="text-align: center;">کسایی مروزی</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">از شاعران بزرگ دربار غزنوی</td> <td style="text-align: center;">ناصر خسرو</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;"></td> <td style="text-align: center;">رودکی</td> </tr> </tbody> </table>			«الف»	«ب»	پدر شعر فارسی	محمد ابن جریر طبری	سرودن قصیده تمام و کمال با موضوع اندرزی	عنصری	تفسیر طبری	کسایی مروزی	از شاعران بزرگ دربار غزنوی	ناصر خسرو		رودکی	۴
«الف»	«ب»															
پدر شعر فارسی	محمد ابن جریر طبری															
سرودن قصیده تمام و کمال با موضوع اندرزی	عنصری															
تفسیر طبری	کسایی مروزی															
از شاعران بزرگ دربار غزنوی	ناصر خسرو															
	رودکی															

۰/۷۵	زبان‌های ایرانی از نظر تاریخی به چند دسته تقسیم می‌شود؟ آنها را نام ببرید.	۵
۰/۲۵	کدام حاکم ایرانی، برای نخستین بار زبان فارسی دری را زبان رسمی قلمرو خود اعلام کرد؟	۶
۰/۲۵	فارسی دری، نخست در کدام منطقه رواج داشت؟ الف) شرق ایران ب) شمال شرقی ایران ج) شمال و شمال شرقی ایران د) شرق و شمال شرقی ایران	۷
	زیبایی‌شناسی (۶ نمره)	
۰/۵	در بیت زیر، آرایه واج آرایی و واژه آرایی را مشخص کنید. « از درد سخن گفتن و از درد شنیدن / با مردم بی درد، ندانی که چه درد است »	۸
۱	با توجه به ابیات زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. الف) خیزید و خز آرید که هنگام خزان است / باد خنک از جانب خوارزم وزان است ب) عمر ما را مهلت امروز و فردای تو نیست / من که یک امروز مهمان توأم، فردا چرا؟ ۱) در بیت «الف» واج آرایی حروف صامت بیشتر محسوس است یا واج آرایی حروف مصوّت؟ ۲) در بیت «الف» واج آرایی حروف، تداعی کننده چه موضوعی است؟ ۳) در بیت «ب» کدام آرایه شاخص است؟ چرا؟	۹
۱/۵	در عبارات زیر، رکن‌های سجع را بیابید و نوع سجع‌ها را بنویسید. الف) منّت خدای را عزّ و جلّ که طاعتش موجب قربت است و به شکر اندرش مزید نعمت. ب) دوستی را که به عمری فراچنگ آرند نشاید که به یک دم بیازارند.	۱۰
۰/۷۵	به سوالات زیر، پاسخ کوتاه دهید. الف) ارزش موسیقایی کدام نوع سجع در سخن بسیار است؟ ب) عواملی که موسیقی لفظی را پدید می‌آورند، چه می‌نامند؟ ج) « - U » علامت الگوی چه نوع هجایی است؟	۱۱
۰/۵	در آرایه سجع، حداقل چند جمله نیاز است و رکن‌های سجع در کجای جمله‌ها می‌آیند؟	۱۲
۰/۵	واژه‌های ..... و ..... در عبارت زیر، سجع مطرف دارند. « محبّت را غایت نیست؛ از بهر آنکه محبوب را نهایت نیست »	۱۳
۰/۵	عبارات زیر را می‌توان «مسجّع» نامید؟ دلیل خود را بنویسید. « در آب، حیات تن‌ها بُود و در قرآن حیات دل‌ها بُود »	۱۴

۰/۷۵	<p>جاهای خالی را با واژه‌های مناسب پر کنید.</p> <p>الف) آنچه در تکرار مورد اهمیت است، جنبه ..... سخن است.</p> <p>ب) ..... در زبان عادی پسندیده نیست، اما در زبان ادبی بر جاذبه، کشش و گوش‌نوازی سخن می‌افزاید.</p> <p>ج) فایده کاربرد سجع در نثر ایجاد موسیقی و در شعر ..... است.</p>	۱۵																										
موسیقی شعر (۶ نمره)																												
۰/۵	در زبان فارسی ۲۹ واج وجود دارد که آنها را به دو دسته ..... و ..... تقسیم می‌کنند.	۱۶																										
۰/۵	تعداد صامت‌ها و مصوت‌های واژه «آزاد» را بنویسید.	۱۷																										
۰/۷۵	<p>واژه مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید.</p> <p>الف) کوچک‌ترین واحد آوایی زبان، (واج / هجا) است.</p> <p>ب) (قافیه / وزن) ادراکی است که از احساس نظم حاصل می‌شود.</p> <p>ج) اساسی‌ترین عامل پیدایی شعر (حواس / عاطفه) است.</p>	۱۸																										
۰/۲۵	<p>کدام گزینه الگوی هجایی «نقشه‌کشی» را نشان می‌دهد؟</p> <p>الف) U - - U ب) - - U U ج) U - U د) - U U -</p>	۱۹																										
۱	<p>ابیات زیر را بخوانید و از دید آهنگ و موسیقی با هم مقایسه کنید.</p> <p>الف) خروش آمد و ناله کرّناي / دم نای رویین و هندی درای زمین آمد از سَم اسپان به جوش / به ابر اندر آمد فغان و خروش</p> <p>ب) ما همه چشمیم و تو نور ای صنم / چشم بد از روی تو دور ای صنم روی میپوشان که بهشتی بود / هر که ببیند چو تو حور ای صنم</p>	۲۰																										
۲/۷۵	<p>یک مصراع از بیت زیر را به دلخواه، به هجاهای تشکیل دهنده آن تجزیه و تقطیع کنید؛ سپس هر هجا را با علامت خاص آن بنویسید.</p> <p style="text-align: center;">«نشاید که خوبان به صحرا روند / همه کس شناسند و هر جا روند»</p> <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tbody> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>هجانویسی</td><td>مصراع:</td> </tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>نشانه هجایی</td><td></td> </tr> </tbody> </table>												هجانویسی	مصراع:												نشانه هجایی		۲۱
											هجانویسی	مصراع:																
											نشانه هجایی																	
۰/۲۵	برای الگوی هجایی «صامت + مصوت بلند» یک مثال بنویسید.	۲۲																										

نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)

۰/۲۵ ۰/۵	<p>۲۳ در بیت « بوی جوی مولیان آید همی / یاد یار مهربان آید همی » الف) کاربرد دستور تاریخی، در کدام واژه دیده می‌شود؟ ب) کدام کلمات در بیت بالا، به ترتیب قافیه و ردیف محسوب می‌شوند؟</p>	
۰/۲۵ ۰/۵	<p>۲۴ با توجه به سروده‌های زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. « به دام افتاد روباهی سحرگاه / به روبه‌بازی اندیشید در راه که گر صیّاد ببند هم چنینم / دهد حالی به گازر پوستینم » الف) در هنگام خواندن این شعر، از چه لحنی باید استفاده کنیم؟ ب) برای قلمرو زبانی، دو ویژگی در بیت‌های بالا به دست آورید.</p>	
۰/۲۵	<p>۲۵ در کدام بیت آرایه تشبیه دیده می‌شود؟ الف) هر که زین گلشن، لبی خندان تر از گل بایدش / خاطری فارغ ز عالم چون توکل بایدش ب) قطره آبی که دارد در نظر گوهر شدن / از کنار ابر تا دریا تنزل بایدش</p>	
۰/۵ ۱ ۰/۲۵ ۰/۵	<p>۲۶ حکایت زیر را بخوانید و آن را از دید قلمرو ادبی و فکری بررسی نمایید. « روزی شخصی پیش بهلول بی‌ادبی نمود. بهلول او را ملامت کرد که چرا شرط ادب به جا نیاوردی؟! او گفت: چه کنم؟. آب و گل مرا چنین سرشته‌اند. گفت: آب و گل تو را نیکو سرشته‌اند، اما لگد کم خورده است! » الف) قلمرو ادبی (۲ مورد): ب) قلمرو فکری: ج) چه رابطه‌ای بین کلمات « آب » و « گل » وجود دارد؟ د) واژه « بی‌ادبی » و « ملامت » به ترتیب چند هجا دارند؟</p>	
۲۰		

مای دارس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir